

Hva Jarl Hemmer oplevet i Oslo.

En skildring av møtet med Oxford-gruppen.

Nidaros 14. 1. 39

På det før nevnte store stevnet ved Tavastehus som Oxford-gruppebevegelsen har innledet sitt arbeid i Finnland med, talte blant andre også forfatteren Jarl Hemmer, som med boken «En mann og hans samvittighet» erobret sig navn som en av Nordens første diktere. Hans kjærlighetsroman «Sterkere enn hatet» utkom før jul i serien Uglebøkene i oversettelse av Kåre Fasting. Det møtet som Hemmer talte på var fyllt til trengsel og ordene hans falt omtrent som følger:

— Jeg er kommet inn i gruppebevegelsen nærmest gjennom misunnelsen, begynte han. Jeg hadde noen venner som var blitt slik jeg gjerne vilde bli, men ikke evnet. Jeg kritiserte dem på alle mulige måter; det vanlige selvforsvaret mot dem som man misunner, men ble bare bitrere og bitrere.

Tidligere hadde jeg mer enn en gang trodd at jeg var kristen, men gudsbegrepet mitt var ytterst grumset og skiftet ofte form. Det strakk ikke til å leve på. Mitt liv ble mer og mer forvirret og lignet betenkelig et helvete, og jeg tenkte ofte på et ord av fader Holberg om at det kan være det samme om fanden eksisterte eller ikke, men tenk på hvad han representerer.

Jeg ble tvunget til nærmere å undersøke mine forvandlede venner, og se å få rede på gjennom hvilket trolleri de var blitt så frimodige og sterke. Gjennom Gud, gjennom Kristus, svarte de. Jeg så skeptisk på dem og tenkte på livets uuttømmelige forråd av illusjoner. De var kommet i et helt nytt forhold til sine nærmeste; det kunne en blind se. Men var det kristendommens mening å skape små familie-idyller? Nei. Jeg merket snart at det hadde begynt hjemme og der skal det begynne. Men etterpå hadde de slått ut veggene i sine hus, og gått bort til medmenneskene. Hvorfor fikk ikke jeg del i samme himmelske nåde? Så fikk jeg et nytt våpen i hendene mot vennene mine. Jeg fant gruppens reklame både hedensk og ukristelig. . . . Det var et slags ånlig Kruschen-salt tenkte jeg.

— Om dette, fortsatte Hemmer, talte jeg med en av gruppebevegelsens sterke krefter. Han svarte

helt rolig på det heftige utbruddet mitt: «Kjære venn. Det finnes knapt den dumheten som vi oxfordere ikke har gjort. Men Gud skal lære oss å bli klokere». — Ja, hva kunde jeg nå svare på noe slikt? En så hensynsløs ærlighet hadde jeg ikke møtt før. Mannen hadde tydeligvis helt avrustet som polemiker og hadde viktigere ting å gjøre enn å trette. Der falt min første fordom. Jeg ble helt forvirret. Men så var det tro-siden. Jeg hadde hundre teologiske og intellektuelle innvenninger. En av vennene mine i Oslo sa: «Ta din beslutning, og gi ditt liv til Gud, så kommer troen etter». Jeg skrattlo: «Du mener noe like dumt som at bare man gifter sig kommer kjærligheten etterpå».

Noen dager etter la jeg ut om alle mine teologiske betenkeligheter til en av Nordens mest fremstående bibelforskere. Han sa: «Vær ikke nervøs for kristendommens historiske sed, og for alle stridigheter om tekster og dogmer. Det kapitlet er ytterst interessant. Det er også mitt fag, men som alle menneskeverk er det meget mangelfullt. Kristus er ikke mangelfull. Med hele sin evne å leve i hans ånd er tusen ganger viktigere enn all verdens teologi». Som selvforsvar begynte jeg så å rote op alle de blodbadene som kristendommen har fått istand her på jorden, men i det samme forstod jeg jo at dette var det ikke kristendommen, men vi usle mennesker som hadde fått i stand. Og det fins til og med en liten unnskyldning. For hva viser det at vi så gudløst heftig har slåss om alle slags trosspørsmål? Ikke annet enn at Gud har vært det viktigste for oss. Vår synd er at vi har glemt budet om kjærlighet og bergprekenens ord om saktmodighet.

Mine forskansninger begynte å vakle. Jeg var i Oslo og tok del i både store og små Oxford-møter. En vakker dag opdaget jeg plutselig at jeg satt i den innerste kretsen; hos de utvalgte hemmelige strategene. Jeg reiste mig og ba om unnskyldning over at jeg var kommet på feil sted. «Langt fra», sa man, «her er ikke noe å skjule, tvertom trenger vi kritikk av hedninger. Siden har jeg mer enn en

gang vært med på lignende team, og det finnes sannelig ikke noe å skjule. Alt var opriktighet, kjærlighet og bønn til Gud om styrke. Og igjen ramlet en av fordommene mine.

Men når jeg i ensomhet så mig selv i de apsolutte kravenes spill, var jeg fremdeles nokså svart i ansiktet. Og gikk jeg til urkilden, til Kristi egne ord, ble jeg ennå svartere. Da ble jeg ramlet av svær angst. I noen dager og netter lå jeg mest i et badekar for å berolige mig. Jeg lå der halvgal og tenkte på hvad Sigrid Undset — den dypsindige katolikken — nylig hadde sagt mig at Oxford gjør alt for lett. Nei, så min sel om det var lett det som jeg var kommet ut i. Det var ingen benvei til saligheten, men en rystende kamp. Det var ingen vei tilbake og det var en aldeles urimelig vei framover. Skulle jeg kunne gå den?

Der lå jeg altså i badekarret mitt. Det begynte mer og mer å ligne en likkiste både for kropp og sjel. En dag kom en venn, en advokat, inn til mig. Jeg ble aldeles rasende og ropte at anledningen var valgt dårlig. «Det gjør ingen ting,» mente han. «Dra dit peppern gror,» skrek jeg. Det lovet han å gjøre, men ikke akkurat nå. Jeg hadde ikke noen håndgranat hos mig, og derfor sendte jeg en sprut vann over ham. «Jeg har vært ute i regn før,» sa han og satte sig urokkelig på en krakk. Fyren var jo helt umulig, og jeg stønnet av vnmakt. Så dro han op Det nye testamentet og sa at han hadde tenkt å holde en bibel-time for mig. Teksten han hadde valgt var utdrielsen av de onde ånder og svinene som druknet sig. «Det passer godt for dig,» sa han og smålo. «Din knøl,» freste jeg, «skal du tolke skriften for mig. Selv har du jo sagt at til og med for et par år siden var Bibelen en lukket bok og jeg har i tyve år brutt mitt stakkars hode med disse problemene». — «Ja,» sa han, «det er nettopp feilen. Du har grublet på Gud, men aldri oplevet ham».

Jeg fikk mig igjen et støt. Jeg ble stum. Mannen hadde jo fullkommen rett. Jeg så på hans barnslige runde og gode øyne. Det lå i dem ikke antydning til hovmod eller overlegenhet, bare en tydelig bønn. Så hørte jeg på bibeltimen hans i ro, og noen bedre har jeg aldri hørt. Da han var gått, krøp jeg igjen op av det fille badekarret mitt og søkte fellesskap med mennesker. En ny fordom var falt. Noen dager senere stod jeg overfor et annet ubegripelig fenomen. Jeg hadde alltid betraktet min hustru som en klar ateist. Det hadde jeg ofte kastet henne i ansiktet. Og nå begynte hun å lære

04-03-044

mig en kristendom som var meget enklere og sterkere enn mine tusen teorier. Jeg vek først tilbake. Men det varte ikke så lenge før jeg søkte hennes støtte i et annet og meget dypere fellesskap enn før. Bønnen ble hjørnesteinen i vårt hus.

Her må jeg slutte. Veien til nå er fylt med falne fordommer, akkurat som trær etter en storm. Men jeg kjente nå bare en befrielse. Det finnes få bedre ting enn at alle ens fordommer mot Gud og mennesker faller. Hvordan jeg er kommet videre på den kristne veien vet jeg ganske enkelt ikke. Jeg kan like så litt som noen annen forklare hvordan Gud tar vare på et fordervet menneske. Men ett vet jeg. Jeg snubler av og til. Jeg faller ofte. Men noen vei tilbake finnes det ikke. Den veien har Guds nåde stengt, og den har åpnet en ny.

Rettskrivningen.

Adresseavisen

17. 1. 39

Nidaros skrev nylig at en Osloadvokat som tilhører Oxfordgruppen, hadde anbefalt folk å gå over til den nye rettskrivningen, og at han vilde gjøre det ut fra et kristent standpunkt. Det er greit at kristendommen ikke er en søndagsdrakt, men at den som vil være en kristen, må ta sin kristendom med seg ut i livet og praktisere den i sitt arbeide og føre den med seg til de samfunnsorganer han tilhører. Det å være en kristen er ikke det samme som å trekke sig ut av det politiske parti man tilhører, men det er å føre kristendommen med sig inn i partiet. Etter mitt syn kan en kristen meget godt være en aktiv politiker, men da må han ikke handle ut fra et egoistisk standpunkt, men praktisere sin kristendom i det parti han hører hjemme i.

Hvordan skal vel de kristne kunne reformere verden når de trekker sig bort fra de politiske partier, så lenge det jo er politikken som styrer verden? Skal de kristne arbeide i foreninger som arbeider for sosiale tiltak, må de selvfølgelig kunne hevde sin mening og ikke bare stemme med flertallet. Det er jo ikke så sikkert at flertallet kan forandre verden til det gode.

Ser man nu på den nye rettskrivningen ut fra et kristent synspunkt, må man vel ha rett til å spørre om det var kristendommen som ledet de ærede herrer i rettskrivningskomiteen. Jeg tror neppe det kan ha vært tilfelle. Kristi lære sier jo at man skal gjøre mot andre hvad en vil at de skal gjøre mot en selv, og jeg vil ikke nettop si at det var etter den læresetning komiteen handlet. Ifølge mitt syn handlet komi-

teen stikk imot denne lære, de tok fra andre uten å gi noe selv.

For hvis komiteen hadde handlet ut fra et kristent synspunkt, vilde den neppe ha lagt an på å trampe stordelen av det norske folks mening under føttene, men i stedet respektert flertallets opfatning. Jeg mener at en kristen har full rett til å nekte å anerkjenne dette påbud om ny rettskrivning, da den ikke er innført i noen kristen ånd. En kristen må ha rett til å hevde sin mening, for hvis han ikke skal ha det, må han trekke sig bort fra alt politisk og sosialt arbeide, og kan da heller ikke bli noen livsforvandler.

Osloadvokaten slo på at man skal være lovlydig, i det minste når man er en kristen. Men hvordan skulde det vel ha gått med Martin Luther hvis han hadde vært en lovtrell? Hvordan skulde det gått med Hags Nilsen Hauge dersom han hadde fulgt lovens påbud om ikke å tale Guds ord der det var mere enn tre til stede? Hadde han bøiet sig for den, vilde han aldri kunnet utrette det han utrettet. Dersom pastor Niemüller hadde preket i den tyske kirke slik som statens lover påbyr, vilde han ikke kommet i koncentrasjonsleir, men han vilde heller ikke ha kunnet tjene sin sak.

Jeg mener selvfølgelig ikke at en kristen til stadighet skal sette sig opp mot loven, men det er mangt og meget i landenes lover som en kristen har plikt til å heve sin røst mot om han vil kunne kalles en virkelig kristen. En kristen skal elske sin næste som sig selv, men det å elske sin næste er ikke det samme som å kaste alle sine personlige meninger og opfatninger overbord.

Sv.

Et aktivt Arbeidsår i Aust-Agder for Oxford-gruppen

Agderposten 18. 1. 39
Nyttårsfest i ungdomsforeningen og bibeltimer i Trefoldighetskirken.

Et større møte planlagt i Trefoldighetskirken lørdag.

Gruppen holder sin årlige nyttårsfest i Arendals kr. ungdomsforenings lokale søndag førstk. Sogneprest Sigurdsen vil holde festtalen. Forøvrig deltar alle byens prester og gruppevenner fra byen og distriktet. Der er adgang for alle så langt plassen rekker, men da de fleste billetter er solgt på forhånd er der kun et begrenset antall billetter tilsalgs og disse er utlagt hos bokhandler Danielsen fra idag. De som ønsker å delta bør sikre seg en billett straks. Der blir ingen billetter å få kjøpt ved inngangen.

Der var planlagt et større møte i Trefoldighetskirken søndag eftermiddag hvortil innbødelse var sendt til de menigheter som gruppen har besøkt siste året. Da imidlertid Allianceuken nå har bestemt sitt avslutningsmøte søndag eftermiddag har gruppen utsatt sitt møte i kirken til senere ut på vinteren og henstiller til alle gruppevenner å delta i alliancemøtet.

Stort Oxfordmøte på Jørpeland.

Lørdag og søndag førstkommende samles Oxfordfolk fra Rogaland og andre steder i landet på Jørpeland.

Det er mennesker som ser synd i sitt eget liv, som egenkjærlighet, selvgodhet, forakt for andre og ubarmhjertighet.

De har sett at synd i enhver form gjør mennesker, hjem og samfund ulykkelige.

De har sett at der er svar og hjelp for alle som er villig til å erkjenne og angre sin egen synd og under Guds ledelse begynne et nytt liv.

Stavangeren

20. 1. 39

B. E. B.

Oxfordmøtet i Folkets hus på Jørpeland.

Som tidligere omtalt i »Stavangeren« var der lørdag og søndag store møter i Folkets hus på Jørpeland

Stavangeren 24.1.39

Oxford-fremstøt Stavangeren 23.1.39 på Jørpeland.

Folkets hus fylt til siste plass lørdag og søndag

Oxfordgruppen arrangerte som tidligere bekjentgjort i «Stavangeren», almannamøte på Jørpeland lørdag og søndag.

Forhåndsinteressen for dette møte har vært meget stor, dette var jo noe utenom det vanlige og man var interessert i å få se dette arbeide, som har vært så meget omtalt, på nært hold.

Innkvarteringskomitéen hadde utfoldet en livlig virksomhet og formannen, hr. Thorvald Alsvik, var i aktivitet både tidlig og sent. Der skulde skaffes losji til mange flere enn stedets hotell kunde rumme og derfor måtte privat innkvartering til. Hr. Alsvik uttalte at folk var svært imøtekompende så der blev plass nok.

Allerede fredag aften kom de første tilreisende og dette fortsatte lørdag og søndag. Der var

tilreisende fra Oslo, Bergen, Karmøy, Stavanger, Jæren, Egersund osv. De som kom lørdag samledes på hotell «Jørpeland», hvor de blev bevertet.

Første møte begynte presis kl. 20 i Folkets Hus, hvor det var fremmøtt 5—600 mennesker, derav 50—100 tilreisende. Salen og galleriet var fylt til trengsel og mange kunne ikke komme inn i det hele tatt.

Lagerchef Ola Hoff fra Stavanger ledet møtet. Han begynte med å presentere sig selv og gruppen og tok forskjellige prøver i forsamlingen for likesom på denne måte å gjøre alle mere kjent med hverandre og dermed var kontakten sluttet.

Endel gruppefolk presenterte sig og fortalte enkelt hvorledes de var kommet med i gruppearbeidet. Avd.ing. Evensen re-

degjorde for gruppens arbeide og dette blev igjen understreket av de forskjellige talere som fortalte hvorledes deres liv var blitt forandret efter at de kom med i Oxford.

Efter en henstilling fra Spaniakomitéen blev der foretatt en pengeinnsamling til hjelp for nødlidende spaniabarn og der kom inn kr. 232,40.

Unisont sang forsamlingen de sanger som var utdelt av gruppen.

En av de tilreisende uttalte at det var nesten utrolig når forsamlingen efter opfordring av Ola Hoff i to minutter tenkte over de problemer som var reist, å føle den absolutte stillhet som rådet i salen til tross for at mange da allerede hadde stått i nesten 2 timer.

Under møtet fikk man høre folk fra de forskjellige yrker. Der var arbeidsgivere, arbeidere, gårdbrukere, forfatter, lærer, prester, husmødre, hushjelp osv. og som alle hadde funnet sin lykke gjennom Oxfordgruppen og gjennom det hele fikk man forståelsen av at det var kjærligheten til sin neste som var det byggende.

Efter møtet samledes de som fikk plass i Folkets Hus' kjeller, hvor det var anledning til å kjøpe

6/6

mat og ellers var det hyggelig samvær og samtaler. Disse private samtaler var de egentlige oxfordmøter, uttalte Ola Hoff.

Søndag formiddag var der gudstjeneste i Folkets Hus, ledet av Ola Hoff. Også nu var der fullt hus. Gudstjenesten blev åpnet med sangen «Vår Gud han er så fast en borg». Forfatteren Sigurd Johnsen leste dagens tekst og pastor Feyling talte. Også her fikk man taler av forskjellige av gruppens medlemmer som enkelt og greit fortalte om hvorledes de var kommet med i bevegelsen og den forandring til det bedre dette medførte. Også nu sang man sanger som var utdelt. Lektor Svanholm fortalte fra Geilomøtet og en rekke ungdommer presenterte sig og fortalte om bevegelsen.

Om eftermiddagen var der særmerter for herrer i Folkets Hus ledet av lektor Svanholm, for damer i Bedehuset, og for ungdom i Frelsesarmeens lokale. Alle møter var meget godt besøkt.

Søndag aften kl. 20 var det igjen almannamøte i Folkets Hus. Lokalet var denne gang fullstendig fullpakket av folk. Møtet blev ledet av pastor Møller fra Skien og forløp stort sett som lørdagens møte.

Blandt nye talere var dr. Fridtjof Grude, Reidar Avik og pastor E. Laland. Thorvald Alsvik takket gruppen og håpet at den fortsatt vilde interessere sig for Jørpeland.

Møtet blev avsluttet av Ola Hoff som uttalte bl. a. at nu først begynte Oxfordmøtene og de skulde vare hele tiden fremover mann og mann imellem og gjorde oppmerksom på at man noen dager fremover fremdeles vilde ha gruppefolk på Jørpeland, som

man kunde henvende sig til, likesom gruppens medlemmer i Stavanger til enhver tid gjerne vilde ta imot Jørpelandfolk dersom de kom til Stavanger. Oxford var en moralsk oprustning, sa Ola Hoff til slutt, og han håpet det vilde bli en religiøs verdensrevolusjon som skulde gjennomføres uten hjelp av kanoner, kuler og krutt.

T. H.

Stavanger Aftenblad 23.1.39 Stort Oxfordmøte på Jørpeland.

Til denne tid har det ikkje vore halde Oxfordmøte på Jørpeland. Heilt ukjend har rørsle likevel ikkje vore, for ein del har vore tilstades på møter andre stader, og ein stor del har lese om rørsle i bøker og blad. Det synt seg og at interessa var stor når det vart kjent at det skulde verta møte her.

Det var Torvald Alsvik her frå plassen som fekk møtet i stand. Det kom ein heil del framande til møtet frå Bergen, Haugesund, Nedstrand, Stavanger, Sandnes, Høyland, Bryne, Egersund, Oslo og andre stader — 50—100 mann i alt. Dei fyrste kom hit fredagskvelden, sume laurdag og nokre søndag. Dei vart innkvarterte på Verkshotellet, Hotell Jørpeland og elles hjå private.

Fredagskvelden var det gruppemøte på Verkshotellet. Laurdagskvelden var det allmannamøte i Folkets hus. Ein hadde og bedehuset ståande ferdigt om det skulle trengjast, men det vart ikkje nytta. I Folkets hus var det samla 5—600 menneske, og ein del laut gå avdi dei ikkje slapp inn.

Ola Hoff leidde møtet. Han tok til å fortelja litt om seg sjølv, og sidan presenterte han dei fleste andre framande. Dei sa og nokre ord om seg sjølv, og dermed skulde ein vera betre kjend med kvarandre og kontakten i orden.

Ingeniør Evensen frå Stavanger gjorde så greie for kva Oxfordrørsle er for noko. Deretter fekk ein vitnesbyrd frå ein heil del om kva Oxfordrørsle hadde vore for dei. Ein fekk høyra vitnemål frå mann og kona om korleis livet i heimen hadde vorte heilt onnorleis, sameleis frå foreldre og born, frå arbeidsgjevar og arbeidar, frå kameratskapet o. s. b. Gjennom alle vitnesbyrd gjekk det som ein raud tråd: kjærleiken til sine medmenneske.

I ein pause vart det teke innsamling til Spania-hjelpen, og det kom inn kr. 232.40.

Seinare på møtet vart det teke eit par minutt stilla, og ein av dei tilreisande sa seinare at det som imponerte han mest, var dette at heile den store folkemengda var urørleg stille, jamvel om folk stod tett pakka og hadde stade eit par timar.

Efter møtet gjekk ein heil del på kaféen i kjellaren og fekk mat, og elles

delte ein seg i små grupper rundt i dei ymse rom.

*

Sundag heldt møtet fram klokka 11. Ein song fyrst «Vår Gud han er så fast en borg», og så las forfatteren Sigurd Jonsen evangeliet for dagen. Prost Feyling frå Egersund heldt så hovudtalen, og etterpå var det ein heil del med stutte vitnesbyrd. Så fortalte lektor Svanholm om Geilo-møtet, og til slutt kom ein heil flokk unge fram og fortalte korleis dei hadde kome med i gruppearbeidet og kva det hadde havt å seia for dei.

Klokke 16,30 var det møte for menn i Folkets hus, kvinner i bedehuset og ungdomen var samla i møteromet åt Frelsesarmeen. Alle stader var det fullt hus.

Klokka 20 var det påny møte i Folkets hus, og denne gongen var der og overfylt. Pastor Møller frå Skien leidde møtet, og det heldt fram på same vis som laurdagsmøtet.

Torvald Alsvik takka gruppa for dei kom her inn og vona at dei framleis ville ha augo vende mot Jørpeland. Lærer Avik og prost Laland bar og fram takk, og Ola Hoff takka folket på Jørpeland for dei vart så godt mottekne. Serleg ville han takka styret for Folkets hus, som hadde vore så velviljuge, og sameleis Jørpeland underholdningsforening, som hadde sett ut kinoframsyningane sundags kveld. «Oxford var ei moralsk opprustning», sa han, »og han ville vone at det vart ein kristen verdensrevolusjon, men ein revolusjon utan kanoner, kuler og krutt».

ARBEIDERNE VINNES VED OXFORDGRUPPE- BEVEGELSEN

Nationen — 28.1.39

Siste helg blev det holdt et stort Oxfordmøte på Jørpeland ved Stavanger. Det tok særlig sikte på å nå arbeiderne. Møtet blev overordentlig godt mottatt, idet man fikk overlatt Folkets hus, hvor de vanlige kinoforestillinger og møter blev avlyst til fordel for det kristelige møte. Det holdtes ifølge Dagen møter både lørdag kveld og søndag formiddag i Folkets hus, og hvert av dem hadde en stor tilstrømning.

Oxford-møte

for arbeidere på Jørpe-land ved Stavanger.

Arbeiderne avlyste sine møter og innbød møtet til Folkets hus.

I helgen blev holdt et større Oxfordmøte på Jørpe-land ved Stavanger. Det tok særlig sikte på å nå arbeiderne. Møtet fikk en god mottagelse, idet man overlot det Folkets hus og avlyste de vanlige møter og kinoforestillingene til fordel for Oxfordmøtet. Lørdag kveld blev første møte holdt og der var stor tilstrømning, minst en 4—500 til stede. Likeså holdtes møte søndag formiddag, fremdeles i Folkets hus. Efttermiddagen var viet separatmøter, som også hadde meget stor tilslutning.

Møtet søkte å vise at opbygningen av det nye samfund, Guds rike, bare kan skje på den måte at det enkelte menneske nyskapes i sin grunndrift. Den gamle egoistiske grunnretning må forvandles, til kjærlighetens trang til å tjene. Den kan alene skapes av Kristus. Der må, som dr. Scharfenberg uttalte forleden i »Arbeiderbl.», skapes en uselvvisk vurdering gjennom irrasjonelle krefter. Møtet søkte å finne frem til denne vurdering. Av tilreisende som deltok i møtet kan nevnes pastor Stousland Møller; Skien, disponent Mydske, Oslo; fra Bergen: Fru overlæge Pettersen, lagerformann Gjellastad, stereotypør Korsbø og frue; fra Stavanger: Lektor Svanholm, lager-sjef Ola Hoff, dr. Landmark og frue, Sigrid Hegbom, fru Borghild Berner og disponent Schanke-Olsen.

Det kristne innslag i svensk åndsliv.

Dikterens oppgave blir profetens.

Det var fullt hus i Betania igår til Sven Stolpes foredrag. Det var Forelesningsforeningen og Foreningen Nordens Rogalandsforening som arrangerte møtet, og grosserer Peter H. Petersen, som er formann i sistnevnte forening, introduserte taleren.

Det var kristendommen i ny svensk diktning Sven Stolpe hadde til emne. Med elegance og stor sikkerhet gjennomgikk han de problemer som den svenske diktning har hatt til behandling i årene fram til nå. Kristne opplevelser og kristen erfaring var den fremmede for, og kom den slags en sjelden gang fram, så stod kritikken uforstående overfor det. Det svenske åndslivet syntes avkristnet.

Ohslaget er kommet i de siste årene. Det har skjedd en radikal og dyptgående kursendring. Karakteristisk er det at de 4 bøkene som gikk best i siste bokfilommen nettop behandlet kristelige problemer.

Taleren gav en ypperlig analyse av tre diktere som har snudd helt om, fra religiøs indifferanse til positiv kristendom, skåningen Hjalmar Gullberg, som i sine dikt gir uttrykk for religiøs opplevelse i eiendommelig moderne jargon, Carl Gustaf Hildebrand som har skrevet et stort dikt som har vakt adskillig strid og endelig Bertil Malmberg, den førende dikter i Sverige idag; Bertil Malmberg var innvil for et år siden en av de svarteste pessimister. For ham var kristendommen komisk og Oxfordrørslen en slags komisk frekkhet. Men han kom med

i denne rørsle, og gjennom sin diktning har han nå slått våpnene ut av hånden på kristendommens fiender i Sverige. De intellektuelles invendinger faller til marken mot hans argumenter.

I og med den revolusjon Oxfordrørslen skapte i Sverige, har svensk litteratur fått et nytt tema. Den moderne roman har alltid hatt det menneskelige nederlaget, det uundgåelige nederlaget til tema. Men nå er det stått fram en ny mennesketype som det blir den svenske litteraturs oppgave å analysere, en radikal mennesketype som er åpen og trygg og fri i motsetning til den vi har hatt til nå. Den gamle typen gikk med masker, hadde en uendelighet av dem og brukte ikke liten energi til å skifte dem alt etter de situasjoner de kom opp i, en mennesketype som rett nok hadde idealer, men som først og fremst brukte dem til å slå andre i hodet med, og prøvde dem lite på sig selv. Det har for en stor del laget kriser.

Det nye menneske vil kunne nå fellesskapet fordi det ikke stiller krav til andre som det ikke har prøvd på sig selv.

Det er mange som tror sig være tilskuere til livet og tiden, til alt det som rører sig. De sitter der og er passive, kommer med råd og kritikk. Men uten at de vet det er de med i spillet, ja de er selve spillet i all dets elendighet.

Den nye mennesketype betyr en ny vartid for menneskeheten. Først nå kan vi begynne å realisere eventyret om hvordan menneskene bør leve med hverandre. Og her er det dikteren får sin egentlige og største oppgave: Å være profet.

Foredraget blev hørt på i spent oppmerksomhet og taleren blev hjertelig hyllet.

*

Ikveld taler Sven Stolpe om Sigtuna og Brunnsvik: to av de mest betydelige kultursentra i Norden.

Oxfordbevegelsen er ingen stemningsbølge men et kulturprogram.

*Naturalismens tid er ute, og den byggende dikters tid er inne,
sier SVEN STOLPE*

Et kristelig gjennombrudd i svensk diktning.

Stavanger Aftenblad 28.1.39

En trofast og forventningsfull flokk Oxfordianere, pressefolk, og pressefotografer, samt representanter for Stavanger forelesningsforening tilbragte i går dagen med å vente på Sven Stolpe. Han skulde komme fra Egersund, og ovenfor nevnte trofaste skare var på perrongen ved ikke mindre enn fire Flekkefjords- og Egersundstogs ankomst for å ta i mot ham. Sven Stolpe kom med det fjerde. Han fikk en god og hjertelig mottagelse, og hans første inntrykk av Stavanger var i det hele tatt utvilsomt godt. Det var lett rim over byen, og solen sendte vennlige vinterstråler over alt og alle.

Den populære og charmerende unge svenske dikteren var da også i meget strålende humør. Han hilste med sitt mest inntagende smil på de fremmøtte kvinner og menn, og da alle håndtrykk var vekslet overgav han sig til pressen.

— Det jeg skal tale om, sier Sven Stolpe, er den store revolusjon i svensk litteratur »på den sista tiden« i kristelig retning. Ikke på 100 år har det vært slik revolusjon. En mengde svenske diktere som før angrep kristendommen, ble litt dens varmeste talsmenn. Bertel Malmberg for eksempel. Han rettet jodig slag mot kristendommen i sin «Dikter vid gränsen». I sitt verk om samvitet och ödet slutte han sig helt til de kristne. I høstens

*Sven Stolpe til høire
i samtale med sekretær Ingebretsen
i Forelesningsforeningen.*

litteratur i Sverige var det de kristne diktere som dominerte. Min tro er den, at vi nå står overfor et moderne gjennombrudd, som da Brandes fremstod — bare et gjennombrudd i motsatt ret-

ning. Legg merke til at tidens største diktere er kristne diktere, Kaj Munk i Danmark, Sigrid Undset og Ronald Fangen her i Norge, Malmberg og Blomberg i Sverige, Jarl Hemminki i Finland — de er alle sammen kristne.

— Hva kan årsaken være for dette sterke omslaget?

— Saken er, svarer Sven Stolpe, at den gamle naturalismen er levd ut til sist, og i all fall i Sverige. Norske diktere som Nordahl Grieg, Sigurd Hoel, Gunnar Larsen og flere av det kullet, setter jeg personlig meget høit som kunstnere og intellektuelle. Men de innskrenker sig bare til omstendelige og helt negative analyser av egne og medmenneskers sjeleliv. Deres bøker er uten budskap. Det er utenkelig at de kan bygge noe opp. I Sverige er folk blitt lei av dette negative. Nå får enten diktere holde kjeft, eller så får de gi oss noe som sier en der.

Sven Stolpe gjør en pause. Så sier han:

— Jeg tror jeg vet hvordan det forholder sig med disse negativistene. De har opplevd sitt fullstendige personlige nederlag, og de søker da sin tilflukt i litteraturen. Malmbergs undergangsvisioner før han blev en kristen, peker tydelig på det. Disse dikterne skriver av selvmødigheten. Jeg vet det fra mig selv også, jeg som har skrevet »I dødens venteværelse«.

Grimstad posten 30.1.39

Gruppemøter i Grimstad.

Oxfordgruppen på Sørlandet hadde lørdag og igår en sammenkomst her i byen. Der møtte deltagerne fra Kristiansand, Arendal og Grimstad, og der holdtes en rekke møter hvortil var innbudt menn fra Grimstad, vesentlig ungdom.

Det første møte holdtes på Grimstad Gartneri lørdag kveld. Møtet blev ledet av Erling Andresen fra Kristiansand. Der blev gitt gripende vidnesbyrd av Sjur Fuhr, Erling Andresen, Alf Jensen og flere andre. Det var alt sammen gripende ord, preget av alvor og ærlighet, og mange rike tanker blev utvekslet under samtalen som fulgte.

Igår formiddag fortsattes med et nytt møte. Også til dette var det mange innbudte, og der blev gitt nye vidnesbyrd, bl. a. av Alf Amundsen, Grimstad og Kleppe, Arendal.

Det avsluttende møte holdtes igår eftermiddag og blev ledet av Beer Sørensen fra Kristiansand. Der blev stillet 3 spørsmål til den enkelte: 1) I hvilket forhold står jeg idag til Gud? 2) Er jeg absolutt tilfreds med dette forhold? 3) Hva vil du gjøre for å komme i det rette forhold til Gud? —

Der rådet en varm, trygg, overbevisende stemning over alle møtene, og vidnesbyrdene blev gitt med kraft og glede, båret av en sterk og stadig bønn.